

Latweefchu Uwises.

Nr augstaš Gewefchanas = Kummiffiones sianu un nowehleschanu.

Nr. 5. Zettortdeenâ 31mâ Janwara 1829.

No Widsemme s.

Zehsu aprinkti, Dsehrbenes un Drustu basnizas draudse un Gattthardsmuischas walsti, tai 30tâ Dezembera mehnescha deenâ, isgahjuschâ gabbâ, aisgahje pee muhschigas duffeschanas, weens deewabijigs Deewa-kalps, tas basnizas-pahrminders, Gohdina Zahns, no Wihlumzeema, 51 gabbu wezs, pateefigs prahta wihrs, furra peeminna, gan pilnâ gohdâ ja turr, un kas muhsu widdû, leela zeenâ stahweja un wehl ilgu laifu, dauds wihreem un wirsneekem, par preekschihmi buhs.

Schis gohda wihrs, ne ween 24 gabbus draudsei par pahrminderi un zittôs ammatôs irr kalpojis, bet paschôs gruhtôs karra laifôs, un pehz, wehl 9 gabbus, Gattards walststeefas preekschfehdetais, irr bijis. Scho gruhtu ammatu, winsch aisweenu, ar tahdu zihfchanu un tahdu skaidru prahtu irr walbijis, ka gan reiti atrohdams; par to winnam no draudses teefas-kunga, daschu reisi, gohdiga leeziba irr dohta.

Bes tam, winsch wissuwairak, ar leelu zihfchanu, sawas walsts behrninus, us Deewa wahrdu mahzibu un prahta skaidribu, skubbinaja, un pee scha darba, winsch, kâ it zihfigs strahdneeks, eeksch Deewa wihna-dahrfa, lihds sawai pehdigai stundina, pastahwigi nodarbojahs, zil ween spehdams. Preeksch 19 gaddeem winsch pats, scho Deewam patihkamu darbu eefahje, behrninus sapulzinadams sawâ jaunâ gaischâ istabâ, ko winsch, pats pirmais, bij ustaisjees (jo schai puffe, tad wehl wissi fainneeki, eeksch peesfuttuschahm duhmu = rihjahm dsihwoja). Winsch pats sawâ rihjâ gahje dsihwoht, lai behrnus, pilnâ gaisimâ, eeksch istabas labbaki warretu mahziht, kamehr, kahdus gabbus pehz tam, Wihlumzeemâ, gaischa

un ruhliga skohlas-mahja, tiffa usbuhweta. Lihds tam laifam: winsch, rihjâs dsihwodams, labpraht duhmuš un futtu zeetis, behrninu labbad.

Winnam arr tas preeks un gohdôs tiffe, ka no winna fescheem dehleem, kas winnu nu aprauda, tee abbi wezzaki, Drustu basnizas skohlâ (kas Widsemme jau labbi sumama) pa gohdam tiffe ismahziti rakstôs un zittôs derrigâs sinnâs, ta ka pats wezzakais par Gattardswalstis skohlmeisteri tiffe eezelts un nu arr, tehwa weeta par basnizas pahrminderi paliks, ohtrais, par walstis teefas skrihweri tappe usnems. Abbi, sawôs gohda-ammatôs, zihfigi strahdadami un tehwa pehdâs staigadami, turpma wehl to gohdu pelnihs, ko tehws teem atstahjis, kâ dahrgu mantu.

Schis gohda wihrs, daschai draudsei, labbi bij sinnams, tiffe mihlehts no saweem laudim, gohdahs no kungeem un mahzitaja. Wissuwairak, winna muischaskungs, bruggu teefaskungs (Ordnungsrichter) Hagemeister, scho prahtigu wihru, ne ween kâ sawu pirmu fainneeku un wisslabbaku pawalstneeku mihlu turreja, bet wehl winsch ustizigi ar to dauds, dauds reisehm, pahrdohmoja un norunnaja, kas walstis-laudim par labktahfchanu, wisswairak par prahta apskaidroschanu, warreja notift, woi bij padarrams.

Zâ zaur scha zilweka labbeem padohmeem un prahtigu gahdaschanu, schai walstei, dauds labbuma irr notizis, ko schê tahlaki peeminneht, gan weetas naw, bet kas muhsu puffe, deesgan sinnams. Par to, arr muischas kungs, winnam pee brihwlaischanas, to uswahrdû: „Gohdinsch“ peclifte, ar tahdu firds-wehleschanu,

lai wiffa wiانا ziltz, scho labbi nopelnitu gohdu, fargatu lihds pehdigeem laifeem.

Winna behres, btâ Zanwara mehnescha deenâ, schai gaddâ, ar leelu gohdu, tikke turretas. Zeenigs Djehrbenes un Drustu mahzitajs Nagel, ihpafchi tadehl us Drusteem atbrauze, fur winsch zitfahrt, tik ik treschâ swehtdeenâ, Deewa wahrduz facka. Sahrkis, basnizâ bij eezelts us behrehm, un ar melnu dekki apklahts. Leels pulks lauschu, wiffi Gattards walsts teefas wihri, un wezzaki un wiffi skohlas behrni, bij sanahkufchi basnizâ, fur ar assarahm dsirdeja, tohs mihligus wahrduz, fo zeenigs mahzitais, schim gohda wihram, par peeminneschanu rinnaja, wiffu draudsi usskubbinadams, lai ta pascha tikkumus wehrâ nemtu un us winna pehdahm dsihstohs. Us kapsehtu dauds laudis, wiffi teefas wihri, wezzaki un skohlas behrni, pa pahreem eedami, raudadami lihki pawaddija. Tur mihliga pakrehsla weetina bij ismekleta, lai tur saldi duff, pehz tik dauds labbeem darbeem. Pats muischaskungs, wehl winnam gohdu dewe, pee kappa ar kahdeem mihligeem wahrdeem, tam teikdams to pehdigu ar Deewu! un peeminnedams, ka winsch scho apraudoh, ne ween kâ farwu pirmu walsts wihru, bet arr kâ farwu draugu; un tas teescham taisns wahrds bija! Lai tad Deews winnam saldi dohd duffeht, un dauds gohdigi wihri, lai us winna pehdahm dsennahs! —

Stahsti no Kreewu = tautas un walsts.

(Skattees Nr. 4.)

Weodors, wahjsch no wesselibas, bet loh-ti labz kungs, feschus gaddus iswaldija. Winna prahts us meeru ween stahweja, tapehz arridsan neween ar Pohleem bet arridsan ar Tareem meera derreschanas paildsinaja. Kad mannija stribdini effus stary augsteem karra kungeem, deenasta = gohda pehz — jo neweens nezgribbeja appafsch kahda stahweht, kas woi no masakas, woi no jaunakas ziltz bij, un to lihds tehru = tehru laifeem ismekleja — tad likke winsch wiffus deenasta rullus fadedsinagt, un

pawehleja, lai ne tik dauds us ziltz = wezzumu, kâ us grdribu un samannigu deenastu pee gohda ammatu dahwinaschanas raudfitu. Kad Weodors 1682 nomirre, tad winsch pawehleja, lai jaunakais brahlis, Pehteris, us trohna paliftu, un winna mahte Natalija tik ilgi walditu, kamehr winsch pee peenahkamu wezzumu klubschoht, jo Pehteris tik derwinus gaddus wezs bij; bet tas padohms wezzakai mahsai Sappijai, ne patikke. Strehlneeki, no winnas muffinati, zehle affinainu dumpi, kurra gals bij, ka abbi printschi Jhwans un Pehteris, kohpâ par walbineekeem isfaukti tappe. Jhwans bija wahjsch kungs un gaudens us azzim, bet lohli labfirdigs, Pehteris jauns, kas zits nu buhs walidjis, kâ mahsa? Zâ arridsan gahje. Sappija neween patti bija gudra, bet ta sew weenu augstu kungu, Kuehsu Golizinu, par paligu nehme, un tâ winna septinus gaddus gandrihs kâ patwalbineeze, lihds ar farweem brahteem iswaldija. Strehlneeki, kâ wezzôs laikôs eezelti karra-wihri, bija par dauds lepni un spehzigi palikufchi; kad Sappija tohs magkeniht walidht gribbeja, tad bahrgi zehlehs pretti; Zahri no winneem klosteri glabbajahs, bet kad winnu leelais wirsneeks tappe pee galwas teefahs, tad wiffi zitti schelodamees padewahs, tik kahdi 30 nahwes teesu dabbuja, zitteem tappe peedohts. Sappija ar Pohleem atkal derribu prett Turkeem zehle, un Golizins ar scheem karroja, bet ne wiffai laimigi. Pa wiffu to laifu, Pehteris, par waldischanu neko nebehdadams, ar zitteem jauneem kungeem preekâ un luste dsihwoja, bet jau sahze no scheem un ar winneem diwi saldatu rohtus falaffiht un jaunâ wihse eemunstreht. Tas eefahkumâ kâ spehle rahdijahs, bet ne bij wifs. Zê Pehteris pirmas dohmas usnehme, ka labbam karra-spehkam wajjaga buht; no scheem diwi pulzineem tappe pehz laika ta Keiseriska meefas-walts, jeb Gwerda, un Pehtera augsti paligi pee winna gohda pilnas waldischanas tē pirmas mahzibas dabbnja un isdohmaja. Kad Pehters farwâ festâ padefmitâ gaddâ eegahje, tad winsch farwai mahsai wairs nesahwe walidht, bet to klosteri nosuhtija, Golizinu nozehle, un nu tiffai tee diwi brahli, ihsti

Kreeru Zari palikke. Bet Jhwans drihs Vehreriun wissu waldischanu atwehleja, un 1696 meerâ nomirre.

(Turpmat wairat.)

Meitinas gaudas.

Duhz ohsol'-meschâ.
Lee mah'ni kreen,
La meita fehro
Pee krafta ween.
Lee wilni tur lauschahs ar maht', ar maht',
Un ta nopuhsehahs par to tumfu nakr',
Zahs aytinas farandajusi.

„La firbâ man mirre,
Naw pasaulê,
Naw wairâ eeksch winnas
Ro gribbu tê!
Tu Swehtaja, fauz tawu behrnjanu!
Es juttusi pasaulê lihgsnibu,
Es dshwoj' un pamihlejusi.“

Pluhst affaras welti,
Pawelti tahs pluhâ;
Zahs gaudas ne mohdihs
Tohs nomirroshus.
Bet minni, kas dseedetu firsninu wehl,
Kad par faldu mihlibu preeku tai shechl,
Ka no debbesim Swehta to raida.

„Pluhâ affaras welti
Pluhâ welti tahs nu!
Ja gauda ne mohda
To nomirroshu,
La faldaka laima tai firsninai wehl,
Kad par jauku mihlibas preeku tai shechl,
Irraid mihleht fahpês un waida!“

H — r.

Teesas fluddinaschanas.

Wissi un ikurri, kam dalka irr pee tahm atlikku-
schahm mantahm ta muischaskunga Heise, sheit tohp
usaizinati, par islihdshinaschanu scho mantu 1 mu We-
wrara schi gadda pee Kuldigas aprinka teefas teescham
atnahkt un ne mas ne kawetees.

Kuldigas aprinka teefa 5tâ Janwara 1829.

J. Korff, meeruspreebeis.
E. Günther, fiktehrs.

(Nr. 7.)

Jâ teem teefas raksteem La Tulkumes aprinka teefas.
Eeksch melderameistera Michaelsen konkurfa leetahm.
Notizzis 17tâ Janwara 1829.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Gohdibas,
ta Tulkumes aprinka teefa darra sinnamu scho
f p r e e d u m s:

Par fluddinaschanu ta teefas nospreebuma, kas
teem parradudsinnejeem sawu weetu pee ismaksascha-
nas schinni konkurfa leetâ eerahda, tas termihns us
19tu Wewrara schi gadda tohp noliktâ, un ka tas notiz-
zis, teem kam dalka irr, zaur wahzu un latweeschu awi-
seh m wisseem irr sinnamu jadarra. No teefas puffes!
Sluddinahts tai paschâ deenâ ka augsham stahw.

(La teefas appalschrafftischana.)

No protokolla israkstijis un us tizzibu sawu
wahrdu appalschâ lizzis: 3

Siktehrs George Paul.

Jâ teem teefas raksteem La Tulkumes aprinka teefas.
Eeksch melderameistera Hermann Moritz konkurfa
leetahm.

Notizzis 17tâ Janwara 1829.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Gohdibas,
no Tulkumes aprinka teefas teel sinnamâ darrihts
schis

f p r e e d u m s.

Tas termihns par fluddinaschanu ta weetu eerahdi-
schanas nospreebuma, pee ismaksaschanas schinni
konkurfa leetâ us 18tu Wewrara schi gadda tohp no-
likts un tam mantas sinnatneekam usdohts, to zaur
wahzu un latweeschu awisehm wisseem kam dalka irr,
sinnamu darriht. No teefas puffes!

Sluddinahts tai paschâ deenâ ka augsham stahw.

(La teefas appalschrafftischana.)

No protokolla israkstijis un us tizzibu sawu
wahrdu appalschâ lizzis: 3

Siktehrs George Paul.

Us pawehleschanu tahs Keiseriffas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wissas Kreeru Walts u. t. j. pr.,
tohp no Kalnamuischas pagasta teefas wissi tee, kam
fahdas faifnas prassischanas pee teem Kalnamuischas-
fainneekteem, prohti: ka Kalnu Reina, kurfch no pa-
gasta teefas islikts, un kurra isliktschana no Disputtes
aprinku teefas apstiprinata tappe, un Upscheneeku
Frisza buhtu, kas sawas mahjas patâ nodewis un
par kurra mantu konkurse spreesa, aizinati, lai pee
schihâ pagasta teefas lihds 28tu Wewrara schi gadda
peeteizahs.

Kalnamuischas pagasta teefa, tannu 5tâ Jan-
wara 1829.

(E. W.) + + + Sprihde Andreii, pagasta wezzakais.
(Nr. 7.) Friedrich Hildebrand, pagasta teefas frithweris.

Us päwehleschami tabs Keiseriffkas Gohdibas, ta Patwalbineeka wiffas Kreewu Walfis u. t. j. pr., tohp no Barberes pagasta teefas wiffi parradudeweci ta nomirruscha Stelpebnuiſchas ſaimneeka Ufflau Mahrtina, par kurra atliktu mantu zaur ſchihſ deenas ſpreedumu konfurſis nolikts, uſaizinati, pee ſaudeſchanaſ ſawas teefas lihds 23ſchu Bewrara f. g. kaſ par to weenigu un iſſlehdſannu terminu irr nolikts, ar ſawahn praſſiſchanahn woi paſchi, woi zaur weeteeneeem ka wehlechts irr, ſcheitan atnahkt, un tad ſagaibht, kaſ pehz likkumeem tapſ noſpreektſ. To buhs wehrâ nemt!

Barberes pagasta teefa tai 19tâ Janwara 1829. 3
(S. W.) M. Surgeneek, pagasta wezzakais.
(Nr. 23.) Kuhn, pagasta teefas ſrihweris.

No Linderes pagasta teefas tohp wiffi, kam ween pa-teefigas parradu praſſiſchanaſ buhtu pee tabs mantas ta Linderes ſaimneeka Sahrnes Andreija, kaſ ſawas mahjas truhkuma dehl nodewis, un par kurra mantu, winna parradu un ſlikta inventariuma dehl, ta konfurſe nolikta irr, zaur ſcho uſſaukti, lai lihds 18tu Merza f. g. pee ſchihſ teefas peeteizahſ un pehz likkumeem to ſpreedumu wehrâ nem; jo kaſ no winneem weh-laki atſauktohſ, netapſ wairſ peeneutſ.

Linderes pagasta teefa tai 18tâ Janwara 1829. 1
+++ Maſga Mahrtinſch, pagasta wezza-kais.
(Nr. 11.) M. Wannag, pagasta teefas ſrihweris.

No Preekules Uffhtes pagasta teefas kaſ kurpneeku ſellis Grüneiſen, kaſ eekſch tabs ſcheit peederrigas Ubelneeku lohpumuiſchas pee ta kalleja Kahrla Will-mann daſchaſ drehbes un ammata rihtuſ nolizzis un ka jadodhma netaiſniibaſ dehl ſleppen aiſgahjiſ, ſchê tohp uſaizinahtſ, lai beſ kawefchanaſ lihds 1nu Merza 1829 ſcheit peeteizahſ un ſawas leetas atnem, zittadi winna drehbes un ammata rihti, kaſ ſchis nolikts terminuſ buhs pahrgahjiſ, par atlihdſinaſchannu tabs drikkſchanaſ un zittu maſſu tam wairak ſohlida-mam uhtropê tapſ pahrdohſi.

Preekules Uffhtes 3imâ Dezembera 1828. 1
+++ Leegeneek Pridrik, pagasta wezzakais.
(Nr. 60.) E. J. Wolanſky, pagasta teefas ſrihweris.

Zittas flubdinſchanaſ.

Grohbineſ baſniſas-ſunga pagasta us nahfoſſcheem Johreneem warr weenu namminu ar dahrfu, ar puſſe-ohtraſ puhru weetas ſemmes katra dahrfâ, un pla-waſ ſubrineem us nohmu dabbuht. Schis nammeliſ kahdam ammatneekam lohti derr, kam pahrs lohp-irr, un kaſ proht ſemmi kohpt. Dehl ſchihſ nohmas pee paſcha Grohbineſ mahzitaja warr iſſklaufteeſ un ſaderreht. 15tâ Janwara deenâ 1829. 2

Ta wezzaſ Swahrdes wehjuſubmallâ lihds ar Sillu-krohgu prett apgalwoſchannu un tik lehti, ka gan war-falibgt, no Jahneem ſchi gadda us renti, un ta pee tam peederriga mohdereſchana pee jauneem lohpem us be-putatu un parahdiſchannu ka proht lohpus kohpt tohp iſſohliti; tapehz tee kam tiht to uſnemt, ſcheitohp uſſaukti, pee muſiſchaſ waldiſchanaſ peeteikteeſ un par to kaſ wehl waijaga norunnaht. 2

Us labbi peenemmigahm rentes-norunnaſchanaſ-taſ Etrikkſemuiſchaſ Wimbukrohgs us Jahneem ſchi gadda tohp iſſohlitſ. Kaſ to grihb uſnemt, teem-taiſnaſ leezibaſ grahmatas un drohſcha apgalwoſchannu par to rentes maſſu japeeneſſ. Turklaht weenſ buh-meifteris, kaſ arridſan proht, kaſ pee ſudmallahn waijaga, un kam tahdas deeneſtu ſihmes irr, ka war-ar meeru buht, ſchinni dſimtsmuſiſchâ ſawu pahrtliſſchannu warr atraſt, un abbi lai par to peeteizahſ pe-muiſchaſ waldiſchanaſ.

Etrikkſes dſimtsmuſiſcha 20tâ Janwara 1829.

Taſ pee Krohna Kalnazeema muſiſchaſ peederrig-ohſolu jeb Lahtſchu krohgſ us to leelzeeku no Tuffu-mes us Rihgu, no 8 puhru ſehjumu, dahrfu un pla-wahm no Jahneem ſchi gadda us renti tohp iſſohlitſ. Tee kam tiht ſcho krohgu uſnemt, lai pee Kalnazeem-muiſchaſ waldiſchanaſ peeteizahſ. 2

Weenſ krohgſ pee leelzeetta, tuwu pee Rihgaſ, us ren-ti tohp iſſohlitſ. Taiſnaku ſinnu warr dabbuht Rih-gâ eekſch kalleija eelaſ Nr. 131. prett Nahtſſtalli. 2

Jaunâ Swirlauku muſiſchâ us Jahneem 1829 8 krohgt us renti irrad iſſodhdami; kam patihſ, warr pehz to renti muſiſchâ ſinnu dabbuht un ſalibht. 1

I ſ t z u d r u c k e n e r l a u b t .

Im Namen der Civiloberverwaltung der Oſtſee-provinzen: J. D. Braunschweig, Cenſor.

No. 53.